

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció General Barceló-1-2.*

Administració Sta. Eulària, 25.

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca l'amo Andreu Alcover, Centre, 13.

A Palma: Llibreria d'En Guasp Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N. Ernest Frau, Brossa.—Llibreria Amengual y Muntaner.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Recorts del Sr. Bisbe

Vespres de Pontifical

Jo no sé quina festa o quina vigília seria; per ventura el dissapte de la Puríssima o la festa de la Dedicació de la Catedral. Era hora-baixa i el sol, fent via cap a Ponent, com una custodia d'or, com diria el Poeta, escampava bellíssimes tintes per les naus de la nostra Seu. Allà endins, en el chor, entorn de l'altar sant, se cantaven vespres solemnes, i el Sr. Bisbe, que sia al cel, e-hi assistia: pontificava. Palma an aquelles hores, distreta amb los seus tragins i negocis com la atrafegada Marta de l'Evangelí, Deu sab si sols no se'n adonava; però, quines cerimonies més ordenades i plenes de senzilla magestat, sintetisada en el venerable Bisbe i comunicada per Ell a tot, s'hi desenvolupaven! S'entonà el bellíssim salm «Dixit Dominus», aquell salm qui canta el reïne eternal de Crist i el seu etern sacerdoti del qual ne son hereus y continuadors amb tota la plenitud els bisbes de l'Església. I la veu del nostre Prelat que de sí no era dominadora si be era sempre ingenuament inspirada en lo que deïa, se deixava sentir tan dolsament de dins el chor de la Seu, repetint les paraules d'aquell salm; era tal l'art incomparable amb que el gran orga tocat per mans hàbils-imes sabia prendre l'eco d'aquelles mateixes paraules com per besar-les i alsar-les triunfalment a les altures en ales de les notes musicals; era tan apropiat el venerable personatge qui les cantava vestit de pontifical i adornat amb aquell relligiós mirament qui tant remuntava la seva sagrada persona; va esser, finalment, tal l'impresió que'm causà aquell conjunt de circumstancies d'aquella solemnitat, que no se borrarà mai de la meua memoria.

Les vespres continuaren... La fumassa dels dos encensers qui perfumen tot el chor se perdé per les altures...

El Sr. Bisbe, lo mateix que aquell encens, també se'n ha volat cap a la Gloria; però qui no'l contempla allà dalt encara assegut demunt el seu trono com si, lo mateix que aquí baix, estigués per celebrar solemne Pontifical?

J. CALAFAT I MESQUIDA, PBRE.

El B. Ramón Lull

Engrunat queda l'esperit del qui, per primera vegada manetja la ploma, quant té que parlar de certes persones de situació elevada i resplandent per la gloria que els enrevolta; i si gosa compondre unes quantes retxes, comensa a experimentar lo difícil del seu intent, perque, come temerari escrutador de la Majestat, prest sent sobre ses espalles el pès arruïnador de lo sublim.

Una d'aquestes figures de fama i acatament universal, és aquí hu pot dubtar?, l'ardorós Màrtir de Bugia, Ramón Lull, la fesomia del qual, amb mà tremolosa, ara volíem presentar. D'aquest gigant de l'Edat Mitja, orgull de sa propia rassa, gloria de l'Illa que el va veure néixer, honra autèntica del catolicisme, tots a la una proclamam que és l'homo més il·lustre que és nat dins nostra patria, gloriosíssim màrtir de Crist, Doctor illuminat, i Mestre universal de totes les arts i ciencias, i an a qui, amb cor devot veneram demunt els altars.

Per altra part, el fet de que, durant alguns sigles, es estada mal-menada la personalitat de Ramón Lull sense el respecte que's mereixien ses altíssimes qualitats, diguent-li il·lús, excèntric, boig, fins i tot heretge, (i per cert, sense tenir en compte ses ingenues protestes d'ortodoxia), mentres una gran part del poble cristià l'ha venerat sempre come héroe com a sant Màrtir de Jesucrist, fá mes difícil la meua mesquina situació.

Diferencies d'escola, rencors de familia, tal vegada rivalitats de patria, mogueren les plomes i les llengos dels qui, desde un principi, feren mal-bé la immaculada fama del Beat; més tart ja hi va haver, com de costum, multituds gregaries d'innumerables seguidors, qui repetiren, per ventura sense fer-sen càrrec, i fins i tot augmentaren, l'obra incoada dels seus cap-pares.

Pero, ja és passat el mal temps d' injusta contradicció; a l'aire d'hivern qui taia les carns, a les boires aposta col·locades davant la figura de Ramón Lull, van succeïnt-se els dies de bon temps, i ja los raigs confortants de la seva ànima ardent, poren, sense núvols que els estorbin, a'xecar l'esperit dels seus admiradors i devots.

Inmòvil com una montanya de pedra ha vist com se movia demunt ell la tempestat, i, ni'l llamp que enderroca edificis, ni la forta i permanent sementa de les ales de la ventada, han conseguit sacsar-lo; tot al contrari; perque, romputs els ímpetus de l'envestida en la robusta roca, és estada venturosa providencia de Deu, que el sort bramul de la tempestat que se'n vá, resulti el millor pregoner de sa gloria, el més desinteressat autor de sa apoteosis.

Per això es, que sembla més sublim la seva persona després d'haver resistit el temps i les contradiccions, com es més altiu i atraient l'aspecte de les altes montanyes, quant, amb transfiguració de gloria, aixequen al cel la seva testa secular, i sembla qu'espolsen a les voreres el pes immens de neu immaculada amb que la negra tormenta los volia arruïnar. Qualcú diria que Naturala ha volgut ungir amb oli de nítida blancura l'esforç majestàtic de les montanyes, de la mateixa manera que enrevoltant el cap de Ramón Lull, la contradicció hi ha entreteixida una

corona que la successió dels sigles no ha de poder mustiar.

Penitencia

Tengué lloc el seu naixement a Palma l'any 1232; son pare havia acompanyat En Jaume I el Conqueridor en sa expedició a Mallorca, i aquí va quedar, després de la conquesta, havent rebuda del Monarca, abundancia de terres per la seva subsistencia.

Sobre els primers trenta anys de Ramón, que va passar ocupant alts càrrecs en la Cort dels Reis de Mallorca, ens será lícit estendre-hi un vel impenetrable. Per aquest temps, la passió ardorosa de la seva ànima, corregué desbocada per dins els camps de verinoses flors, fins que, al cap i a fi, els favors especialíssims de Jesucrist i l'amargor dels desengans feren prendre al seu cor un millor rumbo. I, com no era capàs de mitjanies, duia tots sos afectes fins a la passió; i per això es que, si fins ara l'hem vist afeicat dins tormentoses passions de sensualisme mundà, d'avui en devant la forsa de la seva energia será per Deu, desitjant amb anhels de premura netejar-se de les escories de la vida passada amb continues maceracions, convertir tots els infeels del món en retorn del temps que vá anar lluny de Deu, i derramar sa sang, duit del amor diví, en l'exercici de l'Apostolat.

I ja tot d'una, suspira per abandonar el mon corromput i unir-se amb el seu Amat; i, així com fa la terrola que puja ràpida al cel, i desgrana als vents les armonioses notes de sa llengua vbrant, així Ramón Lull vola al puig de Randa a on la mística Contemplació l'introdueix dins un oceà de comunicacions íntimes amb son Amat diví, despres ja la seva ànima de tota afecció mundana, aixut i sec el còs per la penitencia, talment com les pedres rònegues de les cucuies on vivia.

Més tart, vestit de penitent emprèn sa peregrinació a Montserrat i a Compostela, captant pels Convents per on passava el sobri sustent de que tenia necessitat. «Les carreres per les quals l'amic encerca son amat, son llongues e perilloses, poblades de consideracions e de sospirs e de plors... Estava l'amic detengut, lligat, ferit, e mort per l'amor del Amat.» I pregunta: «Perqué, beneit, destrueis la persona, i abandones els plaers d'aquest mon, i ets menyspreuat devant les gents?» I respòn: «Pera honrar les honors de mon Amat, qui, per més homos es deshonrat e desamat que honrat e amat.» I en el «Libre de Contemplació» esclama: «Daume, Senyor, fortaleza, perque pugui en el mon sostenir una penitencia tan gran, com grans son estats mos pecats. Permeteume que de tantes maneres la fassa, quantes foren les maneres en que vax pecar»

Zel apostòlic

Però, on és més gegantina la seva figura és en lo que fa relació amb sos treballs apostòlics. Lo que N Chateaubriand va dir del caràcter de S. Jeroni pot dir-se amb tota exactitud de Ramón Lull: «el foc de la seva ànima no poria deixar qu'es sostengués en situacions poc definides o vulgars; Ramón, peccador, hagués estat un dimoni; Ramón, dat a la virtut, havia de esser per força un portent de santedat.»

Tot just convertit ell, vol que tot el mon doni l'espall a al jou suau de l'Evangelí, i aquí, el zel del Beat, miracle d'una ànima enamorada no és

possible que sigui descrit amb los pàlits colors de la meua ploma.

Si no hagués d'esser profanació, jo presentaria la persona de Proteu com una figura expressiva de lo que pot el zel quant concep un ideal, noble, encara que sigui difícil. Però será millor considerar les paraules del Apòstol, per antonomasia que tant bé descriu el que sentia bullir dins el pit: «me vax fer tot per tots per guanyar-los a tots».

Efectivament; se vesteix de mil maneres per conseguir el seu objecte com clarament se veu, en el Beat: Segons ho demanin les circumstancies, és predicació pels carrers, son viatges esposats a l'inconstancia de les ones, son estudis fondos de ciencias teològiques i naturals, son llargues peregrinacions a peu i sense sabates, son súplices, són humillacions, són desaires sufrits resignadament... ho es tot, perque es fé perque és esperansa en un premi de gloria, perque és amor.

Diguem qualque cosa de lo que ell mateix compta dels seus treballs dins l'opuscle «De fine»:

«Com que el mon está enfonsat dins el mal ja fa tant de temps, i com que lo futur fa tèmer encara mals pitjors, perque pocs son cristians i molts infeels que trabaien cada dia per destruir els mateixos cristians; i multiplicantse les prenen i usurpen les terres, blasfemen la Santíssima i veríssima Trinidad de Deu, i la Beatíssima Encarnació de Nostro Senyor Jesucrist, vilment renegant d'ells; i per deshonrar del cel poseïxen la Ciutat Santa; i ja que els cristians no volen dar remei an aquest estat llastimós e injust; per aixó un homo («aquí parla d'ell mateix») deixà tot lo que tenia, i llavors va sufrir molt de temps peregrinant per tot lo mon a fi de conseguir amb lo Senyor Papa i los Senyors Cardenals, i també altres prínceps d'aquest món el remei i auxili per un mal tan gros.»

Detalladament esposa el pla de la seva espiritual conquesta: «que el Senyor Papa i los Srs. Cardenals, i els altres Prínceps sobredits concedesquen edificar i construir alguns monasteris en los quals alguns homos esforsats i instruits, que desitjin morir per Crist aprenduin i sentin les diverses llengos dels infeels, per anar llavors per tot lo mon a predicar l'Evangelí»

Era devers l'any 1305 quant escrivia això, sufrint una cosa grossa perque en los poders de la terra no trobava el bon acuíment queesperava l'ardor de la seva ànima. Empero, no per això, ni per esser septuagenari se aixugava el gran riu del seu zel, perque el cor de Ramón mentres bategui, tindrà tota sa energia per la santa causa de l'Apostolat. En afecte, ferests havien d'esser los seus viatjes apostòlics quant en pocs decenis el veim recorre el mon d'un cap a l'altre, desde les gelades costes de l'Hibernia on l'onso blanc té el seu viure, fins a la Mongolia, fins a la Tartaria, fins a les «estensions arenoses aont fá son tortuós camí el riu de Damiata.»

I, ¡quina admiració més fonda causa el veure com, en el s. XIII, amb precisió i unitat de pla pensat madurament, dona consels admirables per dur a venturós terme la conversió total dels infeels! D'aquests enginys seus combinats en sistema ha dit amb frase gràfica, un admirador seu, que «pareix

que l'atutor dú dins ell mateix en laboriosa gestació que l'extorsiona i pugna per sortir a fora abans del temps oportú la mateixa concepció de l'actual Obra de *Propaganda Fide*.

Martiri

Més, observem-lo dins Bugia, a on l'havia empès el zel que experimentava en bé de les gents inimigues del nom cristià.

Còme persona digna d'esment, anys anteriors, les autoritats musulmanes l'havien prè i desterrat. Ara, la seva situació és molt difícil, i ell qui la comprèn, procura quedar desconegut, però no per molt de temps, perquè el foc que el consumia, imprudent segons el mon el forsa a sortir prest en públic.

Va ésser pres per orde del Rey i sentenciat a mort. Dos cops farests de cimitarra, ultim i criminal acte de despit del impiu obcecat dins sa impenitència, tombaren en terra aquell sant còs.

Aquella llarga cabeiera, desbaratada i blanquíssima, aquella barba ondulant que en forma de cascada de plata fusa devallava sobre el pit generós, varen ésser desde el primer instant salpicades de gotes menudes de puríssima sang; vivíssims rubins de preu inestimable, emblema de la gloria i magestat real que li estaven apareïades en el cel. Llevors, el riu de sang purpúrea i ardorosa que tot d'una va brollar de la ferida, va parèixer per algun temps que havia afegegada aquella preciosa vida, i així és que, abandonat el còs per aquells butxins, fou al instant sepultat per una ennuvolada de pedres que el poble baix li tirava. La bona sort volgué que no fos així, sinó que encara va viure algun temps, sucumbint a la llarga an els sufriments dins la mar gran, i a bordo d'una nau de cristians que l'havien recuít.

S. TORRENTS

Dins l'oblit...

Molt lluny, al cor d'un boscatge, dins un solc de l'alt serral, santa Verge hi té l'estatge mig ermita, mig boal.

Soleta en la llunyania, tendra, sonriu amb dolçor; mes, com flor que'l temps mustia, ja se corca d'antigor.

Ja se corca i se crivella encara exhalant perfum... La seua trista capella no té cap llantia ni llum;

sols al vespre la visita qualque óliba vigilant, i en la negror qui medita lluen dos ulls plens d'espant.

II

¡Oh l'ermita recullida dins l'abisme dels penyals que casi l'han derruida la pluja i els temporals!

L'oreneta ja no hi nia, desolat está'l camí, i els estels que Deu envia devallen a plorar-bi.

Un batzerar s'hi aborda entrant p'el vetust portal, i un tany de figuera-borda ha cruít son finestral.

I allà, dins tanta orfanesa, sempre fresca i sonrient, l'humil Verge viu cor-presa d'estàtic anyorament.

El cant de cap estilita el seu cor mai ha sentit que amb sa tendresa infinita, a l'alta hora de la nit

amb veu dolça, acompassada, cantàs salms celestials; ni l'alegre repicada d'unes completes anyals.

Res...sent, allà, solitaria dins son casal oblidat... A voltes reb la pregaria del bon vell, que' amb so reimat,

la visita qualque dia, qualque dia que fa neu, si al porxat es refugia que's desploma al costat seu.

Pobre Vergel Està oblidada, i el seu recort, lluny, ja's pert com auella desolada en la buidor d'un desert.

B. G.

DEL TEMPS PASSAT

Defenses quantre es moros a Manacor

II
Atalaies

A fi de que es pirates no desembarcassen a ses costes de Mallorca, o al manco perque no poguessen causar tants de danys i perjudicis com se proposaven fer an els pobles i a ses possessions de la marina, s'establí en es sigle XIV un servici especial de guardians, col·locats de dos en dos dalt ses montanyes i a ses penyes més altes de sa vorera de mar ensà i enllà, amb s'encàrrec de vel·lar ses barques d'ets inimics, quant venguessen, per porè així donar avis totduna que les destrasser a s'entrellum o quant poguessen veure cap a on prenien. D'aquests guardians uns se deien *talaiers* i eren es que havien de fer es servici desde que apuntava s'aua fins hora-baixa, i ets altres s'anomenaven *escoltes* i havien d'estar de punt tota sa nit. Uns i altres estaven subjectes a certes condicions que, p'es bon orde i major seguredat de la gent, los imposava es bal·le de part des Vi-rei o des Jurats de Mallorca.

En quant a sa provisió de comestibles, los s'havien de procurar ells mateixos es temps que no haguessen d'estar a sa talaia. Sa lloga lo mateix què s'elecció des personal la feien es Jurats del Reine, que eren també els qui pagaven sa saldada des fondos de s'Universitat, segons privilegi i disposició del Rei En Jaume III, de 6 d'Agost de 1334, fins que en es final des sigle XV es desordes de s'administració foren causa de que s'haguessen de cuidar d'aquestes coses ses autoritats de cada poble.

No sempre era bo de fer en aquell temps trobar tants de talaiers com s'havien de menester, per amor des perill a que estaven esposats de caure en mans des pirates, perque no tenien més que una pobre barraca a on amagar-se; per això va ser precis fortificar a alguns llocs aquests punts d'observació, per evitar ses conseqüències d'una sorpresa. Ses guardies duraven de sa primeria des Maig fins a sa darrerria d'Octubre, si be a vegades comensaven abans o se perllongaven, segons ses circumstancies. Quant era s'hora de posar-les es Vi-rei donava orde, perque se'n cuidàs, an es capità que hi havia a casi cada poble, i es capitans feien cumplir aquest orde, per medi des bal·le o des jurats des Concei. Quant ses guardies de ses atalaies perderen es carácter oficial i es pobles hagueren de posar i pagar ses pareies d'homos que s'eren menester a sa vorera de mar, ses autoritats locals no tenien mes remei que fer una llista a on assentaven tots es qui s'offerien voluntariament; i si eren molts es qui s'apuntaven, com succeia qualque temporada si hi havia falta de jornals, los feien guardar per torn, i si eren pocs que no bastassen, repartien es servici entre tots ets homos hàbils de sa població, que en aquest cas, es dia o sa nit que los tocava, se'n havien d'anar a fer de talaiers o d'escol-

tes, en no ser que en lloc seu llogassen qualcú i el pagassen de sa seua bossa.

Tots aquests guardes estaven armats per defensar-se quant importava, se feien senyes uns amb altres i se comunicaven ses notícies per medi d'un sistema de foguerades en sa nit i de fumaralades en de dia, i en cas de perill donaven sa senyal d'alarma an ets habitants de tot es contorn amb una trompa o amb un corn, i fins i tot si era necessari un d'ells partia tot depressa per avisar es pagesos de sa possessió de més aprop, i aquests havien de trametre s'avis an ets altres, a fi de que dins tan poc temps com fos possible se presentassen armats ets homos joves de sa comarca per investir tots ple-gats a s'inimic, mentres que es veis amb sos nins i ses dones cercassen refugi en es llocs més segurs. Quant es moros que arribaven eren molts o perillava que fessen molt de maig, mentres se preparassen es pagesos i misatges tal com hem dit, n'havia d'anar un a cavall cap a la vila per donar relació de tot i demanar forces an es Capitá d'armes i an es Bal·le, i al entre tant aquest estava obligat a enviar correus an es pobles de més aprop perque estassen previnguts, pagant es jornal an aquests correus es batle des poble que los rebia.

Ses guardies corresponents a sa marina des terme de Manacor estaven situades, com se pot veure indicat an es *Mapa de la Illa de Mallorca* que va fer l'any 1784 D. Antoni Despuig i Dameto (qui més tart fonc Cardenal de la Santa Esglesia Romana), una ran de Cala Murada, no gaire enfora de sa partió des terme de Felanitx, una altra en es paratge anomenat *sa Pedra que sona* dins s'Hospitalet, sa tercera devora Cala Barques, i sa quarta entre es Port, que a les hores s'anomenava Cala Manacor, i Cala Morlanda; un altra n'hi havia, però que no figura en aquell mapa, a sa *Punta d'En Amer*. A certes èpoques del any, o quant hi havia rumors de que es moros intentaven fer un desembarc, se cuidaven es Jurats de la Vila de posar talaiers també demunt es campanar de la Parroquia, an es *Puig gros de So-Na Moixa* i an es *So'n Galiana*. Encara se poren veure dalt aquestes dues montanyes trossos de parets de ses petites barraques a on se passaven la vida es talaiers, i de sa terrassa que hi havia just devora i que servia per senyalar a la gent, d'allà demunt, per medi des sistema de foc i de fum de que hem parlat, es punt de sa costa amenassat p'es pirates, a on era precis acudir més que depressa per aturar que ets inimics se'n entrassen terra endins. I quant fos necessari convocar ets homos de la vila perque sortissen armats i a ses ordes des capitá, sa campana major de la Parroquia havia d'alarma la gent amb so toc funest des *via-fora*: Això era lo manat, però no sabem si aquest cas tan trist degué arribar qualque vegada.

A fi de porer demanar responsabilitats i vel·lar si es servici de ses guardies se feia degudament i amb puntualitat, un o mes delegats de s'autoritat trespaven a cavall d'una part a s'altra passant visita a ses atalaies. Ses penes amb que solien ésser castigats es qui descuidaven es servici consistien en multes de dues fins a vint i cinc lliures, o bé en cert temps de desterro, presili, correr la vila, i altres per l'estil que los poria posar es Vi-rei. Desde sa darrerria des sigle XV es Jurats pagaven es jornal a cada un des guardes, com ja hem dit més amunt, des fondos municipals, i aquest jornal solia ésser de dos fins a quatre sous diaris; l'any 1606 es vigilant de s'atalaia major, sa des *Puig gros de So-Na Moixa*, va seguir que li aumentassen es salari per tot es temps des segar, l amb aquest augment venia a guanyar cinc sous cada dia: Així consta an es *Llibre de Determinacions des Concei de 1594 a 1639*.

Quant, devers es sigle XVII, a més des perills que hi havia de part des pirates s'hagué de tenir en compte sa por i s'espant que feien per on se via ets estols de bandolers que a les hores caplevaven p'es camps i p'es camins de Mallorca, arribant desiara a qualque poble, no hi va haver mes remei que posar guardies extraordinaries de dos o tres o quatre talaiers, mentres que una bona partida d'homos a peu i a cavall rondoiatjaven armats, tota sa nit, a fi de que tant es vilans com es pagesos poguessen dormir descansats. S'atalaia des *Puig de So'n Galiana* servia per posar en comunicació es torrers i talaiers de sa vorera de mar amb sos que se posaven a l'aguait, quant hi havia necessidat, demunt es campanar, per vel·lar més bé per sa defensa de sa població. Altres vegades se comunicaven uns amb altres aquests vigilants per medi de ses tres guardies de cavall que estaven de punt an es Port a Cala Murada i a sa *Punta d'En Amer*.

(Seguirá)

H

Cartes Endimoniades

que un bon cristià pot lletgir sense cap escrípol.

III

(D'en Berrufet a Satanàs)

Senyor i mestre:

En que m'estiga mal dir-ho, èsbensegur que hi ha pocs dimonis que puguen bravetjar de cames primes devant mí. Un altre, amb la feinota que tenc d'entllestir sa rruelles, *revistes* i *sainetes* de pinyol vermei, i amb lo fil a bollir que duc dins els teatres, teatrets i teatretxos ja se hauria fet trons del mon i la bolla, i hauria pegat potada a l'Infern, mal s'esbucàs i fés *ui persecuta saeculorum*. ¡Ja es de raó! En Boyet hi voldria veure en lloc meu; ve'm com se'n desfaria dels trumfos: aquella ànima freda, que no més en guanyar una animeta tísica, ja se posa més inflat que un odre. Sempre he cregut que era més bo per municipal que per dimoni. Al revés de jo: que som una *pavora*, i no sé estar quiet-mai, i com més grossa ha estat sa pescada, més ganes m'entren de tornar tirar ses xerxes. ¿A veure qui hi ha duit are es *cinematógrafo*: an els teatres? També la pec an es *fonógrafo*: i que n'inventin de marevelles: vui que'm taien es coll, si no les me fas totes meues. Vaja! ¿Qui creuria que jo no quedàs satisfet, en haver compost una sarçuela amb salça verde i pebre coent rabiós? Idò no senyor. Ara m'ha passat p'el cap aficar-hi un parei de balletes de lo més garrít amb qualsevol pretexte: o serà marje o caramull de pedres. Y sempre surt marje; i ses senyores amb capellet alt de punt i esclavina peluda, no sols no hi tenen res que dir, sinó que fan sa mitja. Dels senyors no'n parlem: los agrada tant com an els gats sa taverna. A vegades aquests ratets de ball hi venen tan a propòsit a s'argument de l'obra, com una col·lori penjada al mig d'una sala...per fer llum; però així's mostra satisfeta la senyora Carn, i bé sab vosté que la dona mai queda malament ab noltros, i primés dexaria capolar, que fermos una mala partida. ¡I jo, venga fer bramar els gorans de sa cassola, perque ho repetesquen; i venguen potades, i renou de bastons, i riaiasses, i ditzos grossers i mans belletes...i en Berrufet que fum en pipa! Vol callar! Si hi ha ocasions en que un dimoni, que duga una mica d'estufer, se troba en perill de perdre sa xeveta. S'altre nit va ésser tan ferest el rebumbori que s'armà en la *consabida escuela de costumbres*, que jo no cabia en pell; i axuxí'm vatx creure que la gent dels palcos i butaques (jalló tan lluent i purificat!) anava a fer baixar sa gentissa de sa cassola, per abraçar-se tots gojosos uns i altres, i cridar ple-gats: ¡¡Viva en Berrufet!! ¡¡que salga

el autor!! Pero ja vendrà dia en que ho farán: donem temps an el temps.

Ara senyor Satanàs, no siga que en altra carta me'n descuit, li donaré dos doblers d'informes sobre les tres castes de persones que s'hi veuen dins els teatres *decents*; mesclant, com se suposa, xisteres amb gorres, levites amb bruses, i capellets floretjats amb monyos a l'aire.—Primera: gent que no vol sobre si hi ha Deu ni Santa Maria, ni s'ocupa mai de coses de religió, ni permet que n'hi parlin. Tant li es buit com carregat: menja i beu i se deverteix, i engreixa ses passions lo mateix que engreixar porcs, i se remolca amb elles dins s'assoll, no més p'el gust de fé animalades. Son aquells matexos que qualquon de noltros sol agafar amb teinaies, per no en brutar-seses mans. E-hi ha dimonis estugosos: ¿qué hi farém? ¡llavò lo que put una ànima d'aquestes! Sempre que m'hi acost, duc una botella d'esperits, desde una vegada que, envestint a certa mala pècora, es sent novici, m'agafà mal de cor i vaig perdre el mon de vista.—Segona: caps de carabassa que creuen qualque cosa, però ho tenen tot confús i embuiat; evangelis amb rondaies, manaments amb cansons, doctrines amb refrans i veritats eternes amb romanços de cego. Per pa i per sal diuen que els capellans han afegit a la religió tot allò que los convé; se r'uen de ses bulles, i tampoc fan cas de ses indulgencies. Així mateix van a Missa els diumenges i festes, (si no hi ha res que los destorb), i confessen i combreguen per a P asco; i resen uns quants pare nostros entre i entre *peccata grossa* i *peccata minuta*, «per si a cas fós veritat lo que ensenya la Doctrina».—Tercera: persones que creuen tot quant mana la Iglesia, que fan professió de catòlics, i moltagent se figura que ho son de bon de veres. Se divideixen en dues classes: *pastalers* i *xots de cordeta*. Els pastalers creuen amb l'Iglesia de part de de fora; li fan els untos si los convé, i sino l'apedreguen, tirant sapedra i amagant sa mà; parlant malament d'un sacerdot, diuen *capallanustre*; als qui van rectes, los motetjen de beatos; son amics de fer farols; no aprecien una imatge santa si la veuen fora del nintxo; no tenen escrúpol de contar porqueries xistoses, ni de marmular, ni de posar berrets; ho sacrificien tot; ala comidat i a la menjú; i n'hi ha a dotzenes que, si manetjen paparots o s'afiquen en partits, no's taien mai ses uncles, per no donarli un disgust a la butxaca. Els *xots de cordeta*, que són els menos, creuen amb Deu a uis clucs, solen oír missa amb devoció, reben els Sagraments totes les festes anyals, no volen mal a ningú, ni la pegan an es *robotòrum*, no fan trucs i baldufes en Corema, los domina més la vanidat que la superbia; i pequen més per ignorancia i per descuit que per malícia.

Si va a dir ver, Senyor Satanàs, amb aquests darrers, m'hi veig en feines; perque tenen es cor mal de corrompre. Quant trat de afuar-m'hi, no més esper que l'Angel de la Guarda los gir un instant s'esquena. Tot d'una que he pegat investida, me torn a amagar; i ajopit i badant uns uis com uns salers, me pos a mirar-los-me fitxo fitxo, lo mateix que un moix que ve-la unarata. ¡Si sabessen que som jo el qui los bufa a s'oreia aquelles paraletes meloses amb que pretenen fer callar sa consciencia! Perque aquests pobres macalians no volen torcer-li es coll com els pastalers: tant sols desitjen que estiga ben quieta, i per lograr-ho serien capassos de donar-li caramellos.

Conec que m'he allargat massa; i així per vui ja n'hi ha prou. Allò d'aquell senyor que li vaig promètre, ho contarem un altra dia. Rebrà un bon esplet de capadetes i reverencies del seu servidor i deixeble. —Berrufet Cara de Suro.

UN NEBOT DES CAPELLÀ DE SES IDEES.

Rall

Escriptors del dia

L'aspirant i el Mestre.

Aspirant.—Atrè pel reclam de lanotra indiscutible sabiesa jo, formigueta que amb prou feines sap moure les seues antenes, veng assi cercant un bon consell i unes bones normes per arribar a la fi dels meus desitjos.

Mestre.—Esplique't. Sapigem primer què és lo que vols.

Aspirant.—Idò, jo vull ser escriptor emprò escriptor anomenat; jo vull que parlin dels meus escrits, que discutequen els meus articles, que se fagi ambient alv oltant de les meues obres. Desig anomenada, gloria i, si pot ser profit.

Mestre.—Trob que penses moltíssim bé. No és, amb tot i amb això, el primer que és vingut a demanar-me tals consells i normes...

Aspirant.—Es comprèn. Sa fama de les vostres obres és arribada an els recons més obscurs i així no és gens estrany que cada dia vengui una processó de jovent a visitar-vos. Els vostros escrits mai moriran. Aquella oda sàfica que fèreu a la vinguda de la Princesa Nomtoquis, aquella monografia referent a l'antiquitat del monocle, i aquells comentaris al sistema filosòfic D'En Krause, son obres precioses que hauréu la valenta renaixença de la mostra llengua estimada. Sempre tendré a la memoria aquell bell sonet que comença; *Vora la mar pel vent enfurismada...*

Mestre.—(Aquest al-lot és adulator: arribarà molt amunt.)

Aspirant.—¿Què dieu?

Mestre.—No rés. Ses teues cites me feien recordar dies garrits de la meua infantesa. Potes aqueixes cosetes ana que te refereixes son futeses que vaig escriure quant era molí jove.

Aspirant.—Jo'm donaria per ben satisfet si vos pogués arribar tan sols an els retalons de les sabates.

Mestre.—Idò si m'escol es amb atenció podràs ser un gran homo.

Aspirant.—¿Com? De quina manera?

Mestre.—Escolta una micoia i no frissis. ¿Has estudiat mai gramàtica o filologia? Saps qualque cosa de sintaxi?

Aspirant.—No senyor.

Mestre.—Tampoc ho necessites. I d'altres estudis, ne tens fets?

Aspirant.—Segons com se mira, si. Jo som batxiller en lletres i ciencies; a força d'empentes vaig porer sortir.

Mestre.—Molt bé, molt bé. Veig amb gust que vens ben preparat i amb els esperons a pun, de donar pennades. Sols te falta un poc de polissonada i una mica d'hipocresia i ja podràs pendre tot d'una el val.

Aspirant.—¿Què he de fer?

Mestre.—I'has d'apendre una bona partida de mots rars i envetricollats i els has de mesclar i baratar de manera que formin paragrafs i clàusules—la sintaxis no hi fa res que estigui ausent; es sentit has de procurar que sigui lo més fosc possible. Sa questió està en no deixar-se entendre del tot.

Aspirant.—I si'm demanen allò què vol dir?

Mestre.—Respons que allò no está fet per enteniments curts i que'l qui no hu entén és que té trilobits dins el cap.

Aspirant.—I el medi és segur?

Mestre.—Seguríssim. Jo l'he provat moltíssimes de vegades i sempre ni ha produït l'efecte desitjat. Llavo quant surtis pel carrer, has d'anar sempre depressa, a corre-cuita, amb un llibre o un farcell de papers sota el bras i a fi de que tot el mon es cregui que estàs mol enfeinat.

Aspirant.—Però ¿i si trob un amic?

Mestre.—Fes com si no'l vessis i es pensaràn que les preocupacions que omplen el teu cervell, te fan distret. Quant rallis amb qualqu has de mig-cloure els ulls i tenir una rialleta casi bé imperceptible en els teus llabis. Ai-

xó demostra sutilesa d'esperit i donu un cert aire de suficiencia.

Aspirant.—No'm pendran per un be-neit?

Mestre.—Cuida de tractar tothom com si fossis un ser sobrenatural, un super-homo. No importa que qualque dia confonguis una teoria estètica amb un ideal polític. T'has de donar importancia. Ses obres dels altres no han de valer un centim per tu; ningú entén de res; ningú està en disposicio de fer certs estudis: ningú es capaç de aficarre dius l'esperit d'aquest o aquell filosof... Tots s'equivoquen, tots diuen desbarats. Tots els homos son uns maus, uns pigmeus al costat teu. Aixó has de donar a entendre en lo que te dexaràs dir.

Aspirant.—Ja comprenc perfectament les vostres doctrines. No's mester res pus per consolidar la meua personalitat? Noés requirer altra cosa per ser un bon escriptor?

Mestre.—Si; altres menudencies hi ha que tenir en compte. Estàs dispost a fer el raro, a anar vestit d'una manera especial, a dur un capell d'ales molt amples i a posar te una xalina de color viu, vermell o blau?

Aspirant.—Si, mestre.

Mestre.—I no estaràs empagaït mai, ni te llevarà la són el quedar malament?

Aspirant.—No.

Mestre.—Tens el proposit ferm de dur a la pràctica totes les regles que t'acab de donar?

Aspirant.—Si.

Mestre.—Idò, ja te'n pots anar amb bon vent. Tu seràs un gran homo. El mon és teu; i amolle't i no tinguis por.

JOAN ESTELRICH.

RONDAIA POPULA IRLANDESA

¡Deu te fassa sant!

¡Deu te beneesca!

Era un capvespre des mes de Decembre quant En Billy, pagès rústic, però bon pitot de tot, sortia de ca-son amo tornant-se'n a veure se seua llocada, això és, sa dona i ets infants que vivien còme conís dins un mal *fatumbo* de barraca. No diré que mermuli quant dic que tenia aquest bo d'homo un trebai i era alsar massa sovint es colzo, això és, es tassó d'aigo de *vida irlandesa*. Mentres pegava bots demunt sa neu fregant-se ses mans per encalentic-les-se comensa a dir: Ah! ¿qui es capàs de sebre lo que jo donaria per un tassó de *vida irlandesa* que me té bruixat? ¡Amb a quin gust me remuiaria sa gargamella!

—Es teu desig sia mesura—sent que li diu un homoniquen de mitja colzada que duia un vestit tot de plata daurada, i un capell amb tres *picos*; i lo que sobre tot era més estrany duia amb ses mans un tassó més gran que ell, ple de *wis-key* irlandès des millor.

¡Cap com aquesta! diu en Billy, ¡si que les m'espassaré a ses ganes de beure, jo que'm pensava haver de anar a romandre ben aixut! I tot diguent aquestes paraules, pren es tassó i el se clava tot d'una glopada dins l'ànima.

Ai si!... respongué s'homoniquen mirant-se la feta ¿que t'has pensat menjar sopes demunt sa meua esquena com les t'hi menges demunt sa d'aqueis quatre beninonis de taverners de per aquí? Si no vols que hi hage un ¡viva el rei! treu-te sa bossa i afluixa sa mosca pagant lo que'm deus.

No cornis tant ¡homo! que no convé passar s'arada davant es bou, ell jo sabs que duc es cà de magre! i sa bossa ben pensida! sobre tot no t'hauries d'atxillar molt, no fos cosa que haguessem de riure jo i tu.

¡Mira, Billy, ell se coneix que m'has errat; perque has de sebre que no som cap cuca-molla, digué es nanet entonant-se un poc. I sobre tot no estic

més per sentir aquesta es meua, aquesta es teua. ¡T'has begut es *wis-key* i veig que no tens *pecunia* per pagar-me; per lo meteix farem uns pactes entre jo i tú, te perdonaré se paga des beure; però en camvi me hauràs de servir set anys i un dia. ¿Estam? i no't vui sentir més, ¡cap amb jo, s'ha dit, i no provis de fer es tar-tamús, que si no sabràs jo qui som!

En Billy, quant va sentir que's nanet s'enfilava tant, se fe por, i vegent que la mar anava bruta, cap baix i tot mos-ti tosa soletes darrera es nanet, qui, segons pactes fets, havia de comandar d'ell per espai de set anys! i un dia!!! per més afegitò Llavors comprengué una vegada més en sa vida, que es beure li robava es seny i el feia anar trastornat. Però, ja no e-hi havia remei, Deu mos quart d'un ja està fet.

Amb això es nanet li digué an En Billy: Mira per avuy no té mester. Ves a ca-teua, i demà decapvespre topa per devés Fortfield. Però mira, ves alerta a no comparèixer d'hora, que si la'm feies an aquesta te costaria ben car es prebe, jo t'assegur de cert que't tocaria un mal que no'l te llevaries tosint; mentres que si tu fas lo que't toca i me serveis bé no't queixaràs de mi.

Ja e-hu crec que amb aquestes escomeses, e-hi va esser d'hora en Billy a qui on es nanet li havia dit! Massa ell tenia por an es cuiro per esperar-se a que es nanet les hi fés tenir veres a ses ofertes que li havia fetes es vespre antes.

Quant es nanet el me vé venir tan resolt l'escome t tot satisfet de veure que era estat homo de paraula i li diu tot d'una: Mira, hauries de veure si sercaries dos cavalls i los menaries aquí, perque hem de anar molt lluny i no crec que que li puguis pegar de potó tot lo camí.

M'agrada s'idea, l'amo, diu En Billy, però lo que es trobar cavalls avinent per aquí, no hu crec pare!

Mira no'm venguis en doctorfes, li saltà demunt tot turiós, es nanet quant veu que En Billy comensava a fer es pampussol; fe lo que't mant, i res més. Te'n aniràs an aquell canyar de més aprop i tries dues canyes, ses més grosses, i du-les aquí.

En Billy quant sentí això no tengué més remei que creure i anar a dur ses canyes que l'amo li manava.

Quant les hi hagué duites diu es nanet: Ara, pose't una d'aquestes canyes entre ses canes, com si haguéssem de jugar a cavalls i sus!... de delà!!!...

Vaja quina idea més estrambòtica li ha pegada a l'amo! se deia entre si mateix En Billy; ell pareix que li ha pegat per riure. ¡Hala! val'aquí es dos infants axancats demunt una canya fent-la servir de cavall. Sobre tot canyella, i prebe bò ja n'hi ha. Ara ja som es mig i no queda altre remei que ballar segons es sò. Ja hu veurem que serà en esser cuit. I sensa enraonar més es nanet s'aixanca demunt una canya i En Billy demunt s'altra i ¿que me'n direu? ses canyes tornaren cavalls de bon de veres i tan trotadors i falaguers que eren com es vent. Ni si haguessen tengué el mal-esperit dins el còs hagues-sen feta més via.

I En Billy que no hi estava avesat a colcar i manco d'aquella manera, se va haver d'afeirar a sa coa per no pegar una mala sòtala.

Després de un camí molt llarc, arriben devant una gran casa, peguen bot en terra de demunt es cavall mentres es nanet deia tot serio an aquell buidapans que manava: ¡Creume, Billy, que quant t'he vist tan aferrat a sa coa des cavall, no m'en haguessin tret gota! Ara tenc a veure si faràs lo que me veges fer a mi.

I dit això se'n entra per es forat des pany de ses portes d'aquella gran casa on, eren arribats; i En Billy darrera

es nanet se'n entra també p'es forat des pany igual que així e-hu hagués fet sempre.

Quant foren dedins En Billy no hi d'alegria perquè va veure que s'ho passarien bé ferm; perquè e-hi havia forsa bé de botelles de *wis-key* que li agradava tant. Així és que quant es nanet li va da orde per tastar-lo n'hagués-seu vistes de rues an es clotell de En Billy!

Després d'això es nanet li diu an En Billy: Mira, te'n aniràs a cercar un altre cavall perquè demà dematí hem de tenir un altra company i tots plegats mos n'hem d'anar a Limerick.

En Billy no se fé repetir s'orde; més depressa que una verga de llamp ja li haenvelat cap an es canyar de s'altra vegada, tria sa canya més bona que hi havia, i es temps de dir Jesús, ja va tornar esser a sa casa on s'era quedat es nanet.

L'ondemà dematí compareix s'altra personatge i després de haver-lo escoms, digné es nanet: Mos n'hem d'anar a Limerick que demà fas es mil anys i he resolt casar-me. Allà s'hi faràn unes noces i teng canyes de fer-me meua sa novia que és una al·lota lo més garrida qu'hageu vista mai.

Quant En Billy sentí aquesta! ¡mil anys! s'esclamava, ¡i venir-vos ganes de casar en aquesta edat! Ell si vos descuidau un poc més crec que sí que haurieu de quedar per vestir sants!

I fent aquestes exclamacions s'aixanquen tots tres cada un demunt es seu cavall i ja li han estret cap a Limerick.

Quant varen esser arribats se'n anaren dret en candela cap a ca's novii que nomia Darley. Se'n entren pes forat des pany i me troben ja la casa plena d'en gom en gom de parents i amics per part des novii, i preparat tot pes dinar de noces. Però ells tres sensa que ningú les vés, (perque lo que es es nanet, o tenia fullet o era el mateix reverent dimoni) i se posen enfilats demunt ses bigues de sa cambra on s'havia de fer es dinar.

Amb això quant ja tot estava preparat, entra sa novia que nomia Brígida amb tota la cort d'amigues i demés persones invitades a ses noces. Es de la casa no le s'acabaven de mirar perquè era sa cosa més garrida que s'haja vista mai, i un traje de novianes que duia que valia un dineral, i un esplet d'alaques que li tapaven tot es còs que pareixia un mostrador d'argenter.

Es nanet dalt ses bigues esperava s'hora de fer sa seua. Quant vat'aquí que sa novia, que s'era costipada un poc: va fer un ¡¡atxem!! però nengú des convidats, distrets amb so festival de ses nocés, pensà en la santa costum de dir en tals casos: ¡Deu te fassa santa! ¡Deu te valga! Segón ¡¡atxem!! i ni per aquestes. I es nanet que ja se fonia perquè s'hora de fer sa seua, robant Na Brígida, s'acostava.

Però En Billy que se va temer de ses males intencions des nanet, veent es descuit des convidats, bon pitot com hem dit que era es mig de sa seua p'es beure, volgué salvar aquella al·lota. I així quant per tercera vegada aquesta tornà fer un ¡¡atxem!! En Billy de dalt ses bigues s'esclamà: ¡Deu te fassa santa! ¡Deu te valga!

Es nanet quant sentí això fent sabonera de rabi que el se'n duia, pega bot de dalt es sòtil, i ¡cametes trais-me d'aquí! ja li ha envelat, i negú ha tornat sèbre res pús d'ell.

En quant an En Billy, tot eren festes que es de la casa li feien per haver salvada aquella pobre al·lota des greu perill que l'amanessava. El feren seure a sa taula es costat de Na Brígida, i després des dinar el me carregaren de concert i botelles de suc per quant fos a ca-seua.

Ara, lectors benamats, preniu llum de Na Pintora.

A. PONS

La Soledat, 14-III-15.

Comentaris

19

El Sr. Rullán es insolvent

El Sr. Rullán de Sóller intenta parlar de *s'animisme*, però com ni filosòfica ni historicament coneix aquesta qüestió, en parla d'una manera que fa ganes de dir-li lo que ell deia dels revolucionaris de sa setmana tràgica: *«es un niño de teta que de la misa no sabe la mitad»*. No le-hi deim perquè no fos cosa que en descàrrec seu, mos repetís aquella celeberrima confessió que va fer un dia: *«No poseo ninguna ciencia: la física como la filosófica y astronómica, igual que la moderna panteología lingüística, geología, antropología y arqueología y tantísimas otras me son completamente extrañas»*. Si mos contestava així... ¡igual-sevol li feria gastos an el Sr. Rullán! ¿Tant bo de fer es pleitetjar amb un insolvent?

20

Una afirmació del Sr. Rullán

El Sr. Rullán afirma que *«El Jehová de las rocas y de las nubes del Sinaí»* no és més que una ficció més o manco poètica. Però ¿i com prova aquesta afirmació tan redona? El Sr. Rullán deu trobar que això de donar proves no fa senyor i e-hu deu deixar *«para los niños de teta que de la misa no saben la mitad»*. ¡Ni una prova dona per confirmar una afirmació tan... polida! Sr. Rullán: noltros creim que *«el Jehová de las rocas y de las nubes del Sinaí»* es una realitat i no una ficció; i sa nostra creencia se funda en s'historia de s'Antic Testament. Mentres V. no mos demostrí que aquesta historia no es una historia, noltros seguirem creguent que Jehová és Jehová i mos riurem de V. i de ses seues ficcions poètiques. ¿Estam Sr. Rullán?

21

Un argument digue del Sr. Rullán

El Sr. Rullán, copiant un tros d'aquí i un tros d'allà, arriba a escriure casi mitja columna sobre sa Revelació Divina; i quant troba que ja ha esposat suficientment aqust punt, presenta una dificultat tan seria contra sa Revelació, que un tem si el mon se girarà demunt devall quant se doni compte de que el Sr. Rullán de Sóller ha tirada p'en terra una doctrina que no havien pogut tombar amb sos seus esforços tots ells dimonis de l'infern i de la terra. ¿Sabeu com destrueix el Sr. Rullán sa doctrina de sa Revelació? Idò diguent que es cardenals Dubois, Tencin i altres no creien en Deu i que hi havia capellans que anaven an es teatre.

¿Que vos sembla, lectors, aquest argument del Sr. Rullán? Es un argument digne des seu caperrot, ¿no és ver? Sr. Rullán: ¿que dorm o beca? ¿i ara no veu V. que aquesta raó és foradada? ¿Que me diria V. si jo li volgués provar que es sol no existeix i per tota raó li digués que En Pere, en Pau i En Llobera no creuen en sa seua existència? Me diria segurament que s'existència des sol no dependeix de sa creencia des homes, me diria que es sol il·lumina tot lo mon encara que an En Pere, an En Pau i an en Llobera les passàs per s'escudeller es creure que no hi ha sol. ¿No és ver, Sr. Rullán que V. me contestaria això? Idò lo mateix li dic: sa Revelació, sa veritat de sa Revelació no dependeix de sa creencia de nigrú, Deu ha parlat, Deu s'ha revelat a s'homo; i encara que hi hagués cardenals i capellans que no creguessen aquesta revelació i que no se subjectassen a ses seues ensenyances, no per això deixaria d'esser un fet aquella Revelació Divina. ¿Que hu va entenguent, Sr. Rullán? ¡Mir-se que haver-li d'ensenyar això!

22

¡Ai cardenals ateus!

El Sr. Rullán mos fa a sèbre que els cardenals Dubois, Tencin i molts d'al-

tres eren ateus, això és, que no creien en s'existència de Deu. ¡Quina mena! ¿i com sab el Sr. Rullán que tots aquests cardenals eren ateus? La hu de dir ma fia que creguedora sía. Jo no he vist en lloc que En Dubois que, segons els historiadors diuen, va cumplir habilitment i amb maestría els càrrecs que va desempenyar, entre ells es d'arquebisbe de Cambrais i que el feren cardenal a petició de casi tots els reis d'Europa, fos ateu; i els escrits d'En Tencin contra els jansenistes i es Concili que va convocar per condemnar els errors d'un heretge, me diuen que aquest cardenal no tenia res d'ateu. No obstant el Sr. Rullán veu aquesta noticia per vertadera. I no se contenta domés en dir que eren ateus En Dubois i En Tencin, sinó que diu que hu eren també un altre bona partida de cardenals. ¡Posa fava! ¿Que no és capàs el Sr. Rullán de provar lo que diu? ¡No hu provarà, no! Segurament que el Sr. Rullán deu haver lletgit que ses costums d'En Dubois, per exemple, tenien qualque cosa que desitjar; però això no vol dir ni de molt que fos ateu. ¿O no sab el Sr. Rullán que vol dir ateu?

23

Com se pert sa fe

Conta el Sr. Rullán que un polític mallorquí va arribar an es cap-curucull des poder, mentres que ell, el desgraciadíssim Rullán, que havia comensat sa carrera a's mateix temps que aquell polític benaventurat, no se va veure a esser res mai. Això e-hu conta el Sr. Rullán per fer veure com va anar perdent sa fe. ¡Pobre Rullán! Tal volta si l'haguessen fet *alcalde de barrio* no l'hauria perduda a sa fe. Pero ¡ni *alcalde de barrio* el feren! I ja hu crec: Considerant que ell no era res, que era un fracassat i que es seu país s'havia fet tan ausent... va determinar fer-ho pagar a sa fe. ¡Admirable, Senyor Rullán!

24

El Sr. Rullán, abandonat

Conta tambe el Sr. Rullán que els seus amics i sa seua familia i fins i tot Deu l'abandonaren. ¡Si la devia haver feta grossa el Sr. Rullán! En vista d'això *«me refugió—dii—en la lectura, era un lenitivo, lei mucho. devoré libros, leo todavía, es mi panacea»*. Segurament que cap d'aquests llibres te censura esglesiaística ¿eh, Sr. Rullán? I en lloc de lletgir aquests llibrots ¿no li hauria valgut més i li valdria encara desagraviar els seus bons amics i sa seua familia i sobre tot procurar fer *amigos* amb Deu, nostro Senyor? ¡Ja h'ni faràn de profit aquests llibres! ¡Ja li faràn un bon servici, es dia des Judici final!

25

¡Mirau que va aprende de molt el Senyor Rullán!

Lletgint llibres prohibits el Sr. Rullán va aprende una barbaritat de coses. Mirau-ho: *«I aprendí que había muchos millones de hombres, de pueblos llamados chinos, japoneses, mongoles, fineses, indios, persas, vedas, egipcios, sirios, babilonios, asiáticos, artos, iranos, griegos, romanos, celtas, germanos, eslavos, escandinavos, hebreos, israelitas o judios y musulmanes»*. ¿No és ver que va aprende molt el Sr. Rullán? ¡Els lectors de «El Pueblo» deuen estar amb sa boca badada devant sa sabiduría del Sr. Rullán! Però encara sab més coses aquest diantre d'homo. Escoltaulo: *«I aprendí que tantos millones y millones de hombres que murieron durante muchos miles de años, los que viven y los que nacerán, tenían, tienen y tendrán, como nosotros los católicos, el alma en su armario»*. Senyor Rullán: res que dir tenc si abans de lletgir tants de llibres no'l feren a V. *alcalde de barrio*; però trob que li fan una injusticia si després que V. ha apreses tantes de coses, el me deixen a un recó com una granera veia. Ets

sabis com V. deuen haver d'esser més considerats. ¡Sí, Senyor!

26

El Sr. Rullán que trevela

El Sr. Rullán conta que va perdre sa fe perquè diu que no pot esser que tants de millions de millions d'homos que hi ha haguts, hi ha i hi haurá, cremin dins infern *«por el mero hecho de no haber nacido en el seno de nuestra Santa Madre la Iglesia, Católica, Apostólica, Romana»* ¿i quant sa Fe ha ensenyat tal barbaritat, Sr. Rullán? ¡Se coneix que hi està ben a les fosques respecte d'aquestes questions! Creim aquests llibrots que té, homo, i procuri lletgir-ne d'altres que l'enterin millor i que no li fassin pagar aquestes trevelades. ¡Lo que és aquesta vegada se deu haver fet jonioeres!

27

El Sr. Rullán homo de aró

Pareix que el Sr. Rullán tot-d'una que va haver perdut sa fe, va cobrar sa raó. Així hu diu ell: *«Perdí la fe... y como el que sale de la oscuridad irremisiblemente tiene que entrar en la luz, cobré la Razón»*. ¿Es ver això, Sr. Rullán? Idò nigrú e-hu diria; perquè evidentement es cap de V. és un paner de caragols buits.

Frases mallorquines cristianes

Feu per amor de Deu

Quant un demana amb molta d'instancia un favor sol emprar aquesta frase. ¡Què és d'humil la petició, i digna d'esser escoltada i atesa, si no per noltros al manco per Deu!

Ab Deu siau, o Adeu

Es el mot de despedida o d'escomesa, de que usen les persones; i gracies a l'influencia del castellà és generalíssim el mot *Adios*. Tant un, com l'altre és d'un alt sentit cristia, puís *qui vá amb Deu troba a Deu*.

A la bona de Deu

Deim aquesta expressió d'aquell que fa ses coses sensa malicia ni artifici, sino així com surten o a la babel·lana.

Qui hi ha a la casa de Deu?

Quant entren dins les cases i no han vist nigrú s'exclamen amb la siquent frase: *Qui hi ha a la casa de Deu?* i els de dedins responen: *Deu i noltros*.

Què és de ver que els nostros avis estaven empapats de religiositat. En tots els seus actes i moments trobaven ocasió per manifestar la seua dependencia de Deu; i an aquest acte ademés de la dependencia manifesten la companyia continua amb el Senyor.

Alsar Deu

Amb aqueixa expressió significam: alsar l'Hostia i el Càliz després de la consagració en el Sant Sacrifici de la missa.

Secció local

Han fet Vicari de la Parroquia Mn. Salvador Oliver. Tot li sia enhorabona, i que pugua servir als feels molts d'anys per encaminar-los cap al cel.

Es según diumenge de corema passà d'aquest mon a l'altra D.ª Francisca Bauzá i Quetgles, que era tota de Deu. ¡Que el Bon Jesús haja amparada la seua ànima. Enviam es nostro condol més coral an es seus parents i amics nostros benvolguts D. Antoni i Don Rafel Rosselló i Nadal de *Ca-s'Hereu*.

Demà comensen a la parroquia ses *Coranta-hores* del gloriós Patriarca St. Josep que D.ª Elisabet Bonet i Mas va fundar.

Dia 12 passà per Manacor s'ex-President des Congrès Sr. Villanueva, acompanyat d'una partida d'amics. Sortiren a rebre'l es caps-pares des partit liberal i llavò se'n anà a veure ses *Coves des Drac*.

Dia 23 diràn a l'esglesia de St. Vicens Ferrer un ofici solemne en sufragi del Bisbe mort. Es un homenatge que volen rendir a la seua venerable memoria els Pares Dominics.